

Ervandoor

‘Wat nu?’ vroeg hij.

‘Maken dat we weggkomen,’ zei ze, terwijl ze haar chique schoenen uittrapte in de beenruimte voor de passagiersstoel. ‘Ze deden vreselijk veel pijn,’ zei ze en ze glimlachte spijtig naar hem want de dingen hadden een kapitaal gekost. Dat wist hij – hij had ze betaald. Ze had haar bruidssluier al afgedaan en op de achterbank gegooid, samen met haar boeket, en nu begon ze te worstelen met de wirwar van schuifspeldjes in haar haar. De tere zijde van haar trouwjurk was al verfrommeld, als de vleugels van een nachtvlinder. Ze wierp een blik op hem en zei: ‘Zoals jij graag zegt: tijd om ’m te smeren uit Dodge.’

‘Goed dan. Op naar de snelweg,’ zei hij en hij startte de motor.

Het viel hem op dat ze haar handen om de kom van haar buik hield, waarin een tot nu toe onzichtbare baby groeide. Een volgende tak aan de stamboom. Een twijgje. Een knop. Het verleden deed er absoluut niet toe, besepte hij. Alleen het heden had waarde.

‘Trap hem op zijn staart,’ zei hij en zijn voet drukte het gaspedaal neer.

Onderweg reden ze om via de Rosedale Chimney Bank om hun benen te strekken en te kijken naar de zonsondergang, die de uitgestrekte lucht overspoelde met een magnifiek palet van tinten rood en geel, oranje en zelfs violet. Dat vroeg om poëzie, een gedachte die hij hardop uitsprak, en ze zei: ‘Nee, dat vind ik niet. Het is genoeg op zich.’ Zo verwierfje wijsheid, dacht hij.

Er stond daarboven nog een auto geparkeerd, een ouder stel, dat het uitzicht bewonderde. ‘Schitterend, hè?’ zei de man. De vrouw lachte naar hen en feliciteerde het ‘gelukkige paar’ met hun huwelijk en Jackson zei: ‘Het is niet wat het lijkt.’

Een week eerder

Anderson Price & Partners

Katja nam Nadja's make-up kritisch op. Nadja poseerde voor haar alsof ze een selfie maakte, met de ingezogen wangen van een lijk, een buitensporig getuiste mond.

'Ja. Goed,' verklaarde Katja ten slotte. Zij was de jongste van de twee zussen, maar ze was verreweg de bazigste. *Het kon wel een tweeling zijn*, werd er altijd gezegd, hoewel ze twee jaar en bijna vier centimeter scheelden. Katja was de kleinste en de knapste van de twee, hoewel ze allebei tener waren en dezelfde tint (niet volkomen natuurlijk) blond haar hadden, evenals hun moeders ogen: een groene iris binnen een grijze rand.

'Zo blijven zitten,' zei Nadja en ze veegde een wimperhaartje van Katja's wang. Nadja had hotelmanagement gedaan en werkte in het Radisson Blu, waar ze een pakje met een kokerrok en hakken van vijf centimeter droeg en haar haar netjes in een strakke knot had zitten terwijl ze klagende gasten afhandelde. Er werd voortdurend geklaagd. Als ze thuiskwam in haar piepkleine flatje schudde ze haar haar los, trok een spijkerbroek en een groot sweatshirt aan en liep op blote voeten, en er klaagde niemand omdat ze alleen woonde, wat ze prettig vond.

Katja werkte als kamermeisje in hetzelfde hotel. Haar Engels was niet zo goed als dat van haar oudere zus. Ze had alleen een schooldiploma en dat was van een middelmatig niveau omdat ze haar kindertijd en het grootste deel van haar tienerjaren had besteed aan wedstrijd-schaatsen, maar uiteindelijk was ze gewoon niet goed genoeg geweest. Het was een wrede, gemene wereld en ze miste het schaatsen elke dag. De ijsbaan had haar gehard en ze had nog steeds het figuur van een schaatser, lenig en sterk. Mannen waren er gek op. Voor Nadja was het dansen geweest – ballet – maar dat had ze opgegeven toen hun moeder

geen lessen voor hen allebei had kunnen betalen. Ze had haar talent moeiteloos opgegeven, die indruk had Katja tenminste.

Katja was eenentwintig, woonde thuis en popelde van verlangen om het verstikkende nest te verlaten, hoewel ze wist dat een baan in Londen vrijwel zeker hetzelfde werk zou inhouden als ze hier deed: bedden opmaken, toiletten schoonmaken en zeepharen van vreemde mensen uit de afvoer pulken. Maar als ze daar eenmaal was zou het anders worden, dat wist ze.

De man heette meneer Price. Mark Price. Hij was een partner van een wervingsbureau dat Anderson Price & Partners heette – APP – en hij had via Skype al een sollicitatiegesprek gevoerd met Nadja. Nadja had aan Katja gemeld dat hij er aantrekkelijk uitzag – bruin, een volle bos charmant grijzend haar ('net als George Clooney'), een gouden zegelring en een zware Rolex om zijn pols ('net als Roger Federer'). 'Laat hij maar uitkijken, misschien trouw ik wel met hem,' zei Katja tegen haar zus, en ze lachten allebei.

Nadja had Mark Price scans van haar diploma's en referenties gemaaild en nu zaten ze in Nadja's flatje te wachten tot hij vanuit Londen zou skypen om 'alle details te bevestigen' en 'even een praatje te maken' met Katja. Nadja had hem gevraagd of hij ook werk zou kunnen vinden voor haar zus en hij had gezegd: 'Waarom niet?' Er was volop werk in Britse hotels. 'Het probleem is dat niemand hier hard wil werken,' zei Mark Price.

'Ik wil daar hard werken,' zei Nadja.

Ze waren niet dom, ze wisten van mensensmokkelaars, van figuren die meisjes op de mouw speldden dat ze op weg waren naar een goede baan, een echte baan, om hen vervolgens te drogeren en op te sluiten in een of ander smerig hok waar ze met de ene man na de andere seks hadden, zonder dat ze weer naar huis konden, omdat hun paspoort in beslag was genomen en ze dat moesten 'terugverdienen'. APP was anders. Het bureau had een professionele website, verborg niets. Het wierf over de hele wereld mensen voor hotels, verpleeghuizen, restaurants en schoonmaakbedrijven, er was zelfs een kantoor in Brussel, en ook een in Luxemburg. Het was 'aangesloten' en erkend en er waren allerlei aanbevelingen van mensen.

Te oordelen naar wat er op Skype te zien was zag hun kantoor in

Londen er heel chic uit. Het was er druk – op de achtergrond hoorde je het voortdurende geroezemoes van personeel dat onderling praatte, op toetsenborden tikte en rinkelende telefoons opnam. En Mark Price zelf was serieus en zakelijk. Hij had het over ‘personeelszaken’ en ‘steun’ en ‘werkgeversaansprakelijkheid’. Hij kon hen helpen met het regelen van huisvesting, visa, Engelse les, vervolgoopleidingen.

Hij had al iets in zijn hoofd voor Nadja, ‘een van de allerbeste hotels’, maar dat kon ze beslissen als ze er was. Er waren meer dan genoeg mogelijkheden ‘voor een slimme meid’ zoals zij. ‘En mijn zus,’ had ze hem helpen herinneren.

‘En je zus, ja, natuurlijk,’ had hij gelachen.

Hij zou zelfs hun vliegtickets betalen. De meeste bureaus verwachtten dat jij vooraf geld betaalde om een baan voor je te laten zoeken. Hij zou een e-ticket sturen, zei hij, en ze zouden naar Newcastle vliegen. Dat had Katja op de kaart opgezocht. Het lag mijlen bij Londen vandaan. ‘Drie uur met de trein,’ zei Mark Price, het was ‘simpel’. En op deze manier was het voor hem goedkoper – hij betaalde per slot van rekening hun tickets. Een vertegenwoordiger van Anderson Price & Partners zou hen op het vliegveld opwachten en hen voor de nacht naar een Airbnb in Newcastle brengen omdat de vlucht uit Gdansk laat aankwam. De volgende ochtend zou iemand hen begeleiden naar het station om hen op de trein te zetten. Iemand anders zou hen op King’s Cross ophalen en voor een paar nachten naar een hotel brengen tot alles was geregeld. ‘Het is een goed geoliede machine,’ zei hij.

Nadja had zich waarschijnlijk kunnen laten overplaatsen naar een ander Radissonhotel, maar ze was ambitieus en wilde werken in een luxueus hotel, zoiets wat iedereen kende – het Dorchester, het Lanesborough, het Mandarin Oriental. ‘O ja,’ had Mark Price gezegd, ‘we hebben contracten met al die hotels.’ Het kon Katja niet schelen, ze wilde gewoon in Londen zijn. Nadja was de serieuzeste van de twee, Katja de zorgelooste. Zoals het liedje zei: *girls just wanted to have fun*.

En dus zaten ze nu achter Nadja’s open laptop te wachten tot Mark Price zou bellen.

Mark Price was op tijd, tot op de seconde nauwkeurig. ‘Goed,’ zei Nadja tegen Katja. ‘Daar gaan we. Klaar?’

Door de kleine vertraging in de verbinding leek het haar meer moeite te kosten om te vertalen wat hij zei. Ze beheerste het Engels niet zo goed als haar zus had beweerd. Ter compensatie lachte ze veel, wierp ze haar haar naar achteren en leunde ze dichter naar het scherm, alsof ze hem kon overtuigen door het te vullen met haar gezicht. Maar ze was mooi. Ze waren allebei mooi, maar dit was de mooiste.

‘Goed, Katja,’ zei hij. ‘De tijd staat niet stil.’ Ter illustratie tikte hij op zijn horloge want hij zag de wezenloosheid achter haar glimlach. ‘Is je zus daar nog?’ Nadja’s gezicht verscheen op het scherm, tegen dat van Katja gedrukt, en ze grijnsden allebei naar hem. Ze zagen eruit alsof ze in een pasfotoautomaat zaten.

‘Nadja,’ zei hij, ‘ik laat mijn secretaresse morgenochtend meteen de tickets naar je toe mailen, goed? En dan zie ik jullie allebei binnenkort. Ik verheug me erop jullie te ontmoeten. Nog een fijne avond.’

Hij zette het scherm uit en de meisjes verdwenen. Hij stond op en rekte zich uit. Op de muur achter hem stond het chique ‘APP’-logo van Anderson Price & Partners. Hij had een bureau en een stoel. Er hing een reproductie aan de muur van iets wat modern maar een topstuk was. Een deel ervan was te zien in de camera op de laptop – dat had hij zorgvuldig gecontroleerd. Aan de andere kant kon je een orchidee zien. De orchidee zag er echt uit maar was nep. Het kantoor was nep. Anderson Price & Partners was nep, Mark Price was nep. Alleen zijn Rolex was echt.

Hij zat niet in een kantoor in Londen, hij zat in een stacaravan in een weiland aan de oostkust. Zijn ‘andere kantoor’, zoals hij het in gedachten noemde. Het lag nog geen kilometer landinwaarts en soms probeerden de krijsende meeuwen de illusie dat hij in Londen was te bederven.

Hij stopte de opname van *Geluiden van een kantooromgeving*, deed het licht uit, sloot de caravan af en stapte in zijn Land Rover Discovery. Tijd om naar huis te gaan. Hij kon de Talisker die zijn vrouw thuis voor hem zou hebben klaarstaan bijna proeven.

De slag bij de Rio de la Plata

En daar is de Royal Ark, die ruim voorblijft op de vijand...

Er klonken enkele rustige explosies – *pop-pop-pop*. Het geluid van blikkerig artillerievuur dat zonder succes de concurrentie aanging met de cirkelende en krijsende meeuwen boven hun hoofd.

O, en de Achilles is geraakt, maar gelukkig heeft ze contact kunnen maken met de Ark Royal, die haar te hulp snelt...

‘Snellen’ was niet precies het woord dat Jackson zou hebben gebruikt voor de nogal moeizame vorderingen van de Ark Royal over de bootjesvijver in het park.

En daar komen de bommenwerpers van de RAF! Goed geschoten, jongens! Een hoeraatje voor de RAF en de escortes...

Er steeg een nogal zwak gejuich op uit het publiek toen twee heel kleine houten vliegtuigjes schokkerig langs een tokkelbaan over de bootjesvijver aankwamen.

‘Jezus,’ mompelde Nathan. ‘Dit is zielig.’

‘Niet vloeken,’ zei Jackson automatisch. In sommige opzichten wás het zielig (*de kleinste bemande marine ter wereld!*), maar dat was toch ook de charme ervan? De boten waren replica’s, de langste was hooguit zes meter, de andere aanzienlijk kleiner. In de boten zaten medewerkers van het park verstopt om ze te besturen. Het publiek zat op houten banken op oplopende betonnen treden. Het uur ervoor had een ouderwets aandoende man nogal ouderwetse muziek gespeeld op een orgel in een muziektent en nu leverde dezelfde ouderwetse man commentaar op de slag. Op een nogal ouderwetse manier. (‘Komt hier ooit een eind aan?’ vroeg Nathan.)

Jackson was hier zelf als kind eens geweest, niet met zijn eigen familie (toen hij nog familie had) – ze hadden nooit iets met elkaar gedaan, waren nooit ergens naartoe geweest, niet eens een dagje uit gegaan.

Dat tekende de werkende klasse, te hard aan het werk om tijd te hebben voor vertier, en te arm om ervoor te betalen als het lukte er de tijd voor te vinden. ('Heb je het nog niet gehoord, Jackson?' zei Julia. 'De klasstrijd is voorbij. Iedereen heeft verloren.') Hij kon zich de omstandigheden niet herinneren – misschien was het een uitstapje geweest van de padvinderij, of van de Boys' Brigade, of zelfs van het Leger des Heils – de jonge Jackson had zich vastgeklampt aan elke organisatie die er maar te vinden was in de hoop iets gratis te krijgen. Hij had het feit dat hij katholiek was opgevoed geen belemmering laten vormen voor zijn overtuigingen. Hij had op zijn tiende zelfs de gelofte getekend, had de plaatselijke bond van geheelonthouders van het Leger des Heils beloofd zijn leven lang nuchter te blijven in ruil voor een glas limonade en een bordje met cake. ('En hoe is dat uitgekapt?' vroeg Julia.) Het was een opluchting geweest toen hij ten slotte het echte leger had ontdekt, waar alles gratis was. Al had het zijn prijs.

'De slag bij de Rio de la Plata,' vertelde Jackson aan Nathan, 'was de eerste zeeslag van de Tweede Wereldoorlog.' Het was een van zijn taken als vader om kennis over te dragen, vooral over de onderwerpen waarin hij was gespecialiseerd: auto's, oorlogen, vrouwen. ('Jackson, je weet níets van vrouwen,' zei Julia. 'Precies,' zei Jackson.) Nathan ontving alle verstrekte informatie door met zijn ogen te rollen of zich Oost-Indisch doof te houden. Jackson hoopte dat het op een of andere manier onbewust tot zijn zoon doordrong, dat onophoudelijke bombardement van adviezen en waarschuwingen dat Nathans gedrag vereiste: 'Loop niet zo dicht langs de rand van de klif. Gebruik je mes en vork, niet je vingers. Sta je zitplaats af in de bus.' Maar wanneer ging Nathan ooit ergens met de bus naartoe? Hij werd als een lord rondgereden. Jacksons zoon was dertien en zijn ego was groot genoeg om hele planeten op te slokken.

'Hoe bedoelen ze, "bemand"?' zei Nathan.

'In de boten zitten mensen, die ze besturen.'

'Welnee,' spotte hij. 'Dat is stom.'

'Jazeker. Je zult het zien.'

Daar komt de Exeter ook aan. En nu zit de vijandelijke onderzeeboot in de problemen...

'Wacht maar af,' zei Jackson. 'Op een dag zul je zelf kinderen hebben

en zul je merken dat je hen dwingt om alle dingen te doen die je nu minacht – museums en landhuizen bezoeken, wandelen in de natuur – en zij zullen jou er op hun beurt om haten. Zo, mijn zoon, werkt de kosmische gerechtigheid.’

‘Dit ga ik niet doen,’ zei Nathan.

‘En dat geluid dat je hoort zal mijn gelach zijn.’

‘Welnee. Dan ben je al dood.’

‘Bedankt. Bedankt, Nathan.’ Jackson zuchtte. Was hij op die leeftijd ook zo gevoelloos geweest? En hij hoefde echt niet te worden herinnerd aan zijn sterfelijkheid, die zag hij in zijn eigen zoon, die elke dag ouder werd.

Maar om positief te blijven, Nathan praatte vanmiddag in min of meer hele zinnen in plaats van zijn gebruikelijke aapachtige gegrom. Hij zat onderuitgezakt op de bank, zijn lange benen uitgestrekt, zijn armen over elkaar geslagen op een manier die je slechts sarcastisch kon noemen. Zijn voeten (in designersportschoenen uiteraard) waren enorm groot – het zou niet lang meer duren voor hij boven Jackson uitstak. Toen Jackson zo oud was als zijn zoon, had hij twee stel kleren gehad, en een daarvan was zijn schooluniform geweest. Afgezien van zijn gympies (‘Je wat?’ zei Nathan niet-begrijpend) had hij maar één paar schoenen gehad, en begrippen als ‘designer’ en ‘logo’ zouden hem hebben verbijsterd.

Tegen de tijd dat Jackson dertien was, was zijn moeder al overleden aan kanker, was zijn zus vermoord en had zijn broer zelfmoord gepleegd, waarbij hij zijn lichaam – hangend aan de haak van de lamp – behulpzaam had achtergelaten zodat Jackson het zou vinden als hij uit school kwam. Jackson had nooit de kans gehad om egocentrisch te zijn, om onderuit te zakken en eisen te stellen en zijn armen sarcastisch over elkaar te slaan. Bovendien zou zijn vader hem als hij dat had gedaan een flink pak slaag hebben gegeven. Niet dat Jackson zijn zoon ellende toewenste – God verhoede het – maar een beetje minder narcisme zou niet misstaan.

Julia, Nathans moeder, deed niet voor Jackson onder in de wedstrijd om het meeste verdriet: één zus vermoord, één zus die zelfmoord had gepleegd, één die aan kanker was overleden. (‘O, en vergeet het seksuele misbruik door papa niet,’ hielp ze hem herinneren. ‘Ik heb je

overtroefd, lijkt me.) En nu was alle misère van hun gecombineerde verleden gedistilleerd in dit ene kind. En als die ellende zich nu eens op een of andere manier, ondanks zijn bedaarde uiterlijk, in Nathans DNA had vastgezet en zijn bloed had geïnfecteerd, en als tragedie en verdriet zich nu eens op ditzelfde moment als een soort kanker in zijn botten ontwikkelden en vermenigvuldigden? ('Heb je überhaupt wel eens geprobeerd optimistisch te zijn?' zei Julia. 'Eén keer,' zei Jackson. 'Dat was niets voor mij.')

'Ik dacht dat je had gezegd dat je een ijsje voor me ging halen.'

'Ik denk dat je wilde zeggen: "Pap, mag ik dat ijsje hebben dat je hebt beloofd en dat je tijdelijk schijnt te zijn vergeten? Alsjeblieft?"'

'Ja, best.' Na een indrukwekkend lange pauze voegde hij er onwillig aan toe: 'Alsjeblieft.' ('Ik dien naar het de president behaagt,' zei Julia onverstoorbaar wanneer hun nakomeling iets eiste.)

'Wat wil je?'

'Magnum. Double Peanut Butter.'

'Dat lijkt me wellicht wat te hoog gegrepen.'

'Best. Een Cornetto.'

'Nog steeds te hoog.'

Nathan bracht massa's instructies op voedingsgebied met zich mee. Julia was verrassend neurotisch ten aanzien van tussendoortjes. 'Hij mag een kleine reep chocola hebben, maar geen snoep, beslist geen Haribo. Als hij te veel suiker krijgt is hij na middernacht net een grem-lin. En als je een stuk fruit in hem weet te krijgen, kun je meer dan ik.' Over een jaar of twee zou Julia zich zorgen maken over sigaretten en alcohol en drugs. Ze zou moeten genieten van de suikerjaren, dacht Jackson.

'Zorg ervoor,' zei Jackson tegen Nathan, 'dat je terwijl ik je ijsje haal onze vriend Gary daar op de eerste rij in de gaten houdt, wil je?' Uit niets bleek dat Nathan hem had gehoord, dus wachtte Jackson een tel en zei vervolgens: 'Wat heb ik net gezegd?'

'Je zéi: "Zorg ervoor dat je terwijl ik weg ben onze vriend Gary daar op de eerste rij in de gaten houdt, wil je?"'

'Juist. Goed,' zei Jackson, een tikkeltje getemperd, al zou hij dat niet laten merken. 'Hier,' zei hij, terwijl hij zijn iPhone gaf, 'maak een foto als hij iets interessants doet.'